

ANLEDNING TILL UNDERSÖKNING

Brand i fritidsbåt tillfälligt förtöjd i hamnen X.

UNDERSÖKNINGEN UTFÖRD AV

Hasse Wikberg, räddningstjänsten.

BESKRIVNING AV OBJEKT

Fritidsbåten är en två-tre år gammal motorbåt. Båten är ruffad med en mindre pentrydel i babord sida. Över nedgång till ruff och styropulpet, är ett mindre kapell spänt. Nedgången till ruffen är i form av dubbeldörr och skjutbar plexiglasskiva med rökgasfärgad solskyddsfilm. I båten finns ingen brandskyddsteknisk utrustning, utöver en tvåkilos pulversläckare.

BESKRIVNING AV HÄNDELSEN

Efter att ha varit borta närmare tre veckor, återkommer båtägaren till sin sommarbostad. Det är en vacker sensommardag med sol från klarblå himmel. Havet ligger spegelblankt. Han startar sin båt för att åka till fastlandet för att handla, kl är 12.15. Innan han åker iväg går han ner i ruffen för att hämta de tappar han behöver när han senare skall lägga till. Han känner då inga lukter eller reagerar på något annat. Båten angörs med styrbordssidan till bryggan. Motorn stannas, nyckeln tas ur och båten lämnas kl 12.25. I samband med detta möts båtägaren av en man som irriterar sig över vald tilläggsplats. Han ignoreras av båtägaren. En förbipasserande ser rök tränga ut från fönsterventiler på ruffens båda sidor och larmar räddningstjänsten, via 112, kl är 13.32. Släckstyrka från X-stad är på plats kl. 13.52. Kraftig svart rök tränger då ut från ruffens båda fönsterventiler, som står lite på glänt. Dörrarna till ruffen är låsta. Brandpersonalen tar sig in genom att först slå sönder plexiglasluckan ovanför dörrarna, för att sedan bryta upp dörrarna. Branden lokaliserad till vänster om nedgången, släcktes med pulversläckare.

UNDERSÖKNING

På båtens babordssida, under fönsterventilen och omedelbart till vänster om nedgången, finns en bänk med en skålformad rostfri diskho nedsänkt i bänken. Brandrester är lokaliserade till invändigt diskhon och området omedelbart intill. Ovanför diskhon har fönsterlistens nedre och vänstra del smält ner och rester av platen ligger i och kring hon. På bänken 15-20 cm framför hon har en globformad kompass legat. Kompassen hade tagits loss, från sin ordinarie plats och förvarades här. I diskhon hade legat en hushållsrulle och ett klenare nylonrep, c:a 5 m långt. Under diskhon hade avloppsslangen, av ståltrådarmerad plast ansluten med en slangklämma, brunnit av i anslutningen. Strax framför diskhon, i låda under bänken, finns ett enlagigt fotogenkök. Detta innehåller ingen brännbar vätska och har synbarligen aldrig använts. Av brandbilden att döma kan primärbrandplatsen bestämmas till invändigt diskhon.

Avloppsslangen undersöktes i hela sin längd, och på ingen punkt finns kontakt med strömförande ledning. Elkablar i anslutning till området uppvisar inga skador, som kunnat orsaka brand. Ingen säkring har heller löst ut. Elinstallationer fungerar utan anmärkning, vid kontroll. Brandrester i och kring hon undersöktes noggrant. Det enda som kunnat återfinnas är smälta från fönsterlisten, plastbeklädnad, delvis uppbrunnet nylonrep och brandrester av papper från hushållsrullen. Inget i övrigt har kunnat påvisas ur brandresterna. Enligt ägaren hade inget arbete med exempelvis teakolja eller andra liknande oljor utförts. Ej heller förvarades någon typ av självantändande oljor i båten. På skrovets utsida, strax under fönsterventilen på babordssidan, syns en tydlig påkörningsskada. Ägaren säger sig inte ha en aning om när skadan uppkommit. Han hade inte sett den tidigare.

Kontakt togs med olika expertis (lokal optiker, Chalmers, SP och NN

på Vattenfall utveckling) om det var möjligt att branden kan ha orsakats av brännpunkt från solen. Båten låg med aktern i SV, och solen står kl 13 (sommartid) rakt i söder, vilket är ungefärlig tid för brandstart. Frågan var, kan solen stråla genom luckan (försedd med solfilm) ovan dörren, och reflekteras via kompassen och skapa en brännpunkt mot hushållsrullen i diskhon, så att brand uppstår? Av smältskadorna på kompassen kan ungefärlig placering fastställas. Vinkelmässigt är det teoretiskt möjligt. Båten ligger också så skyddad att den inte rört sig nämnvärt. Ingen av de först tillfrågade vågade utesluta möjligheten. Men vid kontakt med NN måste även denna teori/möjlighet anses som utesluten. Enligt NN släpper solskyddsfilmen bara igenom ca: 10-20% av solens strålar. Kompassens reflex mot hushållsrullen skulle också ha inneburit spridning av solens strålar. För att skapa en brännpunkt krävs koncentration av solstrålningen. Brandstart på en brännpunkt från solen är enligt NN osannolikt.

SPRIDNINGSRISK

Uppenbar spridningsrisk fanns till större fiskebåt rakt bakom och till mindre fiskebåt vid sidan om den brinnande båten.

SLUTSATS

Båtens elinstallation har undersökts och ingen skada eller överledning har kunnat påvisas, varför elfel kan uteslutas som brandorsak. Ej heller har något som kan ha orsakat självantändning eller på annat sätt orsakat hög temperatur, kunnat påvisas. Att brännpunkt genom solstrålning orsakat branden, anses som osannolikt. Då ingen naturlig orsak till branden kunnat påvisas, kan det inte uteslutas att branden anlagts genom den öppna fönsterventilen ovanför primärbrandområdet på båtens babordssida.

ERFARENHETER

Bränder i båtar, fritidsbåtar och mindre fiskebåtar, är tyvärr inte ovanliga. En fritidsbåt utgör en mycket brandfarlig miljö. I en fritidsbåtshamn kan på mycket kort tid ske brandspridning till flera båtar. I en överfylld gästhamn, med sovande människor, kan en båtbrand få katastrofala konsekvenser.

FÖRSLAG

Räddningsverket borde, med anledning av den hotbild en gästhamn utgör, ta fram vägledning/allmänt råd om brandskydd i gästhamnar. Flera hundra båtar, kanske en familj i varje båt, fenderavstånd mellan båtarna, inget som hindrar att hamnen blir överbelagd är den situation som idag råder i våra gästhamnar. Överbeläggning är idag den normala situationen i västkustens gästhamnar. Upp till 17 båtar i bredd, kunde i sommar en vanlig kväll konstateras i en gästhamn. Om överfallsväder dessutom råder, väller båtarna in i hamnarna utan att skyddsnivån höjs. Vägledning behövs!